

วันเพ็ญ สังขมิ เเดินตามความฝันไปกับที่ “ปาย”

เรื่อง นราวุธ ไชยชมภู

อาจเพราะความไม่สะดวกในการเดินทาง เงื่อนไขของเวลา งบประมาณในการทำงาน และอีกหลายข้อจำกัดและข้ออ้าง ข่าวสารซึ่งเผยแพร่ผ่านสื่อต่างๆในบ้านเรา รวมถึงหนังสือเล่มนี้ด้วย จึงนำเสนอแต่เรื่องราวของผู้คนในกรุงเทพฯ ประเทศไทยไม่มีแค่กรุงเทพฯ และโลกใบนี้ก็ไม่มีแค่ประเทศไทย ผมเชื่อว่าแท้จริงแล้วมีผู้คนและเรื่องราวที่น่าสนใจอยู่แทบทุกพื้นที่ เพียงแต่เรามองไม่เห็นความสำคัญและสายสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกันอยู่หรือไม่ ท้องฟ้าจะกว้างใหญ่แค่ไหน ขึ้นอยู่กับสายตาของเราที่ทอดออกไป คำหนึ่ง ผมเตร็ดเตร่อยู่ในอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งเป็นเมืองเล็กๆ ที่ตั้งอยู่ท่ามกลางเทือกเขาน้อยใหญ่ ขณะกำลังเดินเล่นเรื่อยเปื่อยออกมาจากตลาดปายพร้อมกับกินมันเผาอุ่นๆ ผมได้พบร้านมิตรไทย ร้านขายของที่ระลึก ขนาดกะทัดรัดแห่งนี้ไม่มีชื่อเสียงโด่งดัง ไม่ร่ำรวยล้นฟ้า ไม่มีคนมากมายนับหน้าถือตาแต่เจ้าของร้านนี้สามารถเลี้ยงตัวเองได้ ด้วยการทำในสิ่งที่รัก ซึ่งน้อยคนนักจะสามารถก่อร่างสร้างขึ้นได้ลงตัว และมีคนจำนวนไม่น้อยไม่รู้กระทั่งว่าสิ่งที่ตัวเองรักคืออะไร ทั้งที่สิ่งนี้เองที่เป็นกุญแจดอกสำคัญที่จะไขสู่วิถีที่มีความสุข

ใจจดหมาย

บางสายตาเหม่อมองทัศนียภาพรอบตัว โดยปราศจากปลายทาง ถนนเบื้องหน้าหล่นลัดคดเคี้ยวยาวไกลคล้ายไม่มีที่สิ้นสุด ใบไม้หลากสีขยับไหวตามแรงเขยื้อนที่มองไม่เห็น ควายตัวใหญ่เคี้ยวหญ้าอย่างสบายอารมณ์กลางทุ่งนา เสียงของผู้โดยสารจากตะวันตกจ็อกแจจ้อแจเป็นระยะๆ หม่อมสาวชาวญี่ปุ่น ผลัดกันพัดโบกความเย็นให้แก่กันและกัน ขับไล่อุณหภูมิระอุอ้าวกลางความแออัดยัดเยียด ใบหน้าจิ้มลิ้มของเด็กชาวเขาบั้งตึง เธอคงอยากถึงจุดหมายเร็วๆ ปรกกายเจิดจ้าของดวงอาทิตย์ลดความสว่างลงทุกขณะ แล้วล้อกลมๆของรถบัสสีส้มก็หมุนวนข้ามภูเขาแล้วลูกเกล้ามาหยุดหนึ่งที

“เมืองในฝัน”

จากยุคหิน โลกหมุนมาถึงศตวรรษที่ยี่สิบเอ็ด การพัฒนาด้านต่างๆ ทั้งเศรษฐกิจ การเมือง ศาสนา การศึกษา วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ก้าวไปข้างหน้าอย่างรวดเร็ว โดยหวังว่าดาวเคราะห์สีน้ำเงินดวงนี้จะโคจรไปในจักรวาลด้วยความสงบสุข จากยุคหิน โลกหมุนมาถึงยุคสมัยที่มนุษย์น่าจะมีความสุขมากขึ้น แต่ ความสุขซุกซ่อนอยู่ที่ไหน ยังเป็นคำถามที่ผู้คนพยายามตอบครั้งแล้วครั้งเล่า เสียงจากภายในตัวเรายังกู่ตะโกนโหวกเหวก ด้วยความว่ารู้แล้วรู้แล้ว หลายคนหายใจเข้า-ออกอย่างแว้งคว้าง พอเอื้อมมือออกไปหาที่ยึดเหนี่ยว ก็คว้าได้เพียงความว่างเปล่า บางทีเราอาจก้าวไปข้างหน้าเร็วเกินไป หม่อมสาวบางคนจึงหันหลังให้ดวงไฟเจิดจ้าของความทันสมัยในเมืองใหญ่ ไปใช้ชีวิตที่อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน หลายคนบอกว่าที่นี่เป็น “เมืองในฝัน”

อะไรคือสิ่งที่ “เมืองในฝัน” กำลังเผชิญในโลกจริง มนุษย์หม่อมสาวที่ย้ายมาอยู่ที่นี่ ใช้ชีวิตแบบไหน และค้นพบสิ่งใด

กรุงเทพฯ ไม่ใช่ศูนย์กลางของประเทศไทย

สายน้ำปายกระเพื่อมไหวสะท้อนประกายแดดระยิบระยับ มันไหลเอื่อยลัดเลาะไปในท่ามกลางหุบเขา อาจเพราะผมเดินทอดน่องเรื่อยเปื่อยด้วยความไม่คุ้นเคย เพราะคุ้นเคยกับการจ้ำเท้าอย่างร้อนรน ในการเดินทางอันเร่งรีบ (แต่ใช้เวลาบนถนนนานเสียเหลือเกิน) ของกรุงเทพฯ นอกจากการเดินทางช้าลงจะทำให้เหนื่อยน้อยลงแล้ว เรายังสามารถเห็นสิ่งที่อยู่ระหว่างทางได้ละเอียดขึ้น จู่ๆสายตาของผมก็สะดุดคำว่า

Blossom

MITTHAI ART SHOP Born in Pai, 1997 Blossom Hour: 3-10 PM T: 069102718

ผมกวาดตาไปรอบๆร้าน แล้วเดินเข้าไปข้างใน โปสการ์ด ภาพถ่าย และของที่ระลึกหลากหลายจัดวางอย่างเป็นระเบียบตามมุมต่างๆ ด้านในสุด, หญิงสาวคนหนึ่งกำลังนั่งทำอะไรบางอย่างอยู่หน้าจอคอมพิวเตอร์

จากเด็กเบตงที่ใฝ่ฝันอยากเป็นดารา จากเด็กนักเรียนเตรียมอุดมศึกษาที่ปรารถนาที่จะมีการงานมั่นคง จากนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่วาดหวังจะเป็นผู้กำกับหนัง จากพนักงานโฆษณาที่มีเงินจัดการกว่าร้อยล้าน ณ วันนี้ **ก้า วันเพ็ญ สังขมิ** เป็นเจ้าของร้านมิตรไทย “ทุกวันนี้ผู้คนเบียดเมืองใหญ่กันมากขึ้น แทบทุกจุดของประเทศล้วนมีคนหม่อมสาวย้ายไปอยู่ กรุงเทพฯ ไม่ใช่ศูนย์กลางของประเทศไทย จะใช้ชีวิตที่ไหนก็ได้ เทคโนโลยีก้าวหน้า ใช้อินเทอร์เน็ตได้ทุกที่ รู้เรื่องโลกทั้งใบได้โดยไม่ต้องเดินทาง โลกก้าวเข้าสู่โลกที่สามแล้ว นั่งทำงานกลางทุ่งนาได้เลย ประสานธรรมชาติกับเทคโนโลยีเข้าด้วยกัน”

ท่วงทำนองเนิบช้าล่องลอยออกจากมุมใดมุมหนึ่งของร้าน บางขณะเพลงแผ่วเบาถูกกลบกลืนด้วยเสียงของรถราที่วิ่งผ่าน “เพราะอะไรผู้คนถึงเบียดเมืองใหญ่มากขึ้น”

“อ้าว เพราะคนมากขึ้น เจริญมากขึ้น ที่สำคัญเรามากได้รับการพร่ำสอนแบบผิดๆ ว่า พอเอ็งโตขึ้น ต้องหาเงิน หางานมั่นคง ได้เงินเดือนสูงๆ แต่งาน มีบ้าน มีลูก มีรถ มีที่ดิน มีคนนับหน้าถือตา และก็ตาย ลืมว่าตัวเองเกิดมาเพื่ออะไร ไม่รู้จัก

ตัวเอง ไม่มีความคิดของตัวเอง จริงๆแล้วเรามีความสุขได้ง่ายๆ แต่กลับถูกสอนให้คิดว่า ความสุขหายากเหลือเกิน ต้องมีเงินก่อน ต้องลำบากแบบนั้นแบบนี่ก่อน ถึงจะมีความสุข แม้ไม่มีใครเคยบอกว่า ทำงานและมีความสุขพร้อมกันได้ ทำงานไป พักผ่อนไปด้วยยังได้ ไม่ต้องทำงานเพื่อเงินอย่างเดียว ทำงานเพื่อความสุขของตัวเองก็ได้

“คุณภาพชีวิตไม่ได้วัดกันที่คุณมีเงินเดือนเท่าไร แต่อยู่ที่คุณมีความสุขไหม ถ้ามีความสุข มีเงินเท่าไรก็พอ สิ่งที่คุณเข้าใจมากที่สุดเมื่อได้มาอยู่ที่นี้คือความพอ ถ้ารู้จักพอรีบ สบาย โลง ไม่ต้องแบกอะไรแล้ว”

ผมมองดูไปสตร์การ์ดมากมายในร้าน แล้วนึกถึงไปสตร์การ์ดใบหนึ่งของสำนักหนังสือใต้ฝุ่นซึ่งประกอบด้วยข้อความ พอ = ดี

“นักชู้เกี้ยว”

สาวญี่ปุ่นเดินทางออกจากร้านสวนทางกับชายฝรั่งผมยาวที่เพิ่งก้าวเข้ามา ผู้คนทยอยเข้า-ออกร้านเรื่อยๆ บางเวลาโล่ง บางเวลาจอแจ นอกจากผ้าปลู้อย่าง Be Bob เกสต์เฮาส์ริมน้ำอย่างลิปสองพันนา และร้านกาแฟน่านั่งนานๆอย่าง All About Coffee แล้ว มิตรไทยเป็นหนึ่งในจุดหมายยอดนิยมที่นักท่องเที่ยวไปไม่ยอมพลาด บางสิ่งในร้านนี้ทำให้ผมนึกถึงคำของมาซาโนบุ ฟูกุโอะกะ ในหนังสือ *ปฏิวัติยุคสมัยด้วยฟางเส้นเดียว*

...มนุษย์เป็นสัตว์โลกชนิดเดียวที่ต้องทำงาน และผมคิดว่านี่เป็นเรื่องที่น่าหัวเราะมากที่สุดในโลก สัตว์โลกอื่นหาเลี้ยงชีพด้วยการมีชีวิตอยู่ แต่มนุษย์ทำงานเหมือนคนบ้า โดยเขาคิดว่าต้องทำเช่นนั้น เพื่อที่จะมีชีวิตอยู่...

อาจเพราะวันเพ็ญเลือกทำในสิ่งที่รัก การงานกับชีวิตของเธอจึงหลอมเป็นหนึ่งเดียวกัน “ถ้าอยากเป็นนักชู้เกี้ยว อยากสบาย มีเวลาอนนเล่นเยอะๆ ก็ต้องคิดเยอะๆ ฉันชอบวาดรูป ชอบถ่ายรูป” เธอมองรอบร้าน “แต่งงานศิลปะชายยาก คนที่มีเงินเหลือเฟือจริงๆ ถึงจะซื้อได้ เลยแตกออกมาเป็นไปสตร์การ์ด เข็มกลัด เสื้อยืด สมุดบันทึก ทีนี้ใครก็ซื้อได้เพราะราคาไม่แพง แล้วคนที่ซื้อไปก็ได้ซึมซับศิลปะในของเหล่านี้ด้วย นี่เป็นบิกไอเดีย ใครอ่านอยู่เอาไอเดียไปทำได้เลย”

ก่อนหน้านั้นมิตรไทยเคยเป็นร้านอาหาร จู่ๆเจ้าของร้านเปลี่ยนมาขายของที่ระลึก ไม่ใช่ขายของกินแล้วขาดทุน ขายดีมาก แต่เลิกขายคือๆ ฉันชอบร้านนี้ตรงที่สามารถบริหารเวลาได้พอดีกับชีวิต ตื่นนอนแล้วได้อยู่บ้านจนถึงเที่ยง ไม่ต้องรีบเปิดร้าน จะทำอะไรก็ได้ อ่านหนังสือ กินกาแฟ ฟังนักร้อง เดินเล่น ถ่ายรูป พออยู่บ้านจนพอใจก็มาใช้คอมพิวเตอร์ที่ร้าน เล่นอินเทอร์เน็ต หาความรู้ แต่งรูป ขายของ พอสี่ทุ่มกลับบ้านก็ง่วงพอดี

“จะเปิดร้านตั้งแต่เช้าก็ได้ แต่เกิดมาแล้วไม่ใช่จะหาเงินตลอดเวลา ปลุกบ้านไว้ก็ต้องอยู่บ้านบ้าง แค่นี้ฉันก็พอใจแล้ว ไม่อยากจ้างคนเพิ่ม ทำเท่าที่ทำได้ รายได้ถือว่าโอเค ถ้าขายอาหารมีคนกินแน่ๆ พอขายของแบบนี้ก็ได้บ้างไม่ได้บ้าง โลว์ซีชันได้วันละประมาณห้าร้อย ขายไม่ได้เลยก็มี ไฮซีชันก็เป็นพัน แต่ฉันเป็นคนอยู่ง่าย มีน้อยใช้น้อย มีเยอะก็เที่ยวบ้าง เป้าหมายหลักในชีวิตไม่ใช่การหาเงินอยู่แล้ว”

“ครอบครัวพาย”

ไม่เพียงต้อนรับนักท่องเที่ยวจากหลายมุมโลก แต่เมืองนี้มีผู้คนหลากหลายเชื้อชาติ หลายวัฒนธรรมอาศัยอยู่ ทั้งกระเหรี่ยง จีนยูนนาน มูเซอ ไทยใหญ่ มอญ ลัวะ มุสลิม ชาวไทยเหนือ และชาวไทยภาคอื่นๆที่ย้ายมาอยู่พาย

“ที่ในเมืองมันเล็ก ส่วนใหญ่รู้จักกันหมด ค่อยๆรู้จักกัน ค่อยๆเจอกัน แล้วรวมตัวกันเป็นกลุ่มเพื่อน ขนาดไม่รู้จัก เคยเห็นหน้าเห็นตากันที่ตลาดบ่อยๆ พอไปเจอกันที่อื่น คุยกันเหมือนญาติ เป็นอย่างไรบ้าง คิดถึงวะ รักเหมือนคนในครอบครัวเดียวกัน” หญิงสาวหยุดคิดหนึ่ง “ครอบครัวพาย”

วันเพ็ญบอกว่า “ครอบครัวพาย” มีสมาชิกเพิ่มขึ้นทุกปี “อาจเห็นว่ามีคนมาอยู่ แล้วอยู่ได้ อยู่สบาย เลยย้ายมาอยู่ด้วย ฉันอยากให้คนหนีออกจากกรุงเทพฯ มากกว่านี้ด้วยซ้ำ ดีกว่าแก่งแย่งแข่งขันกับคนเยอะๆ ในเมืองหลวง ต่างจังหวัดที่ไหนก็ได้ น่าอยู่กว่ากรุงเทพฯ ตอนนั้นฉันค้นพบชีวิตที่มีความสุขแล้ว” ความสุขที่เธอค้นพบต้องแลกมาด้วยอะไรบ้าง

เสื้อ

“ปัญหาอยู่ที่เสื้อตัวนี้” วันเพ็ญเหล่มองเสื้อสีขาวที่ตัวเองสวม “ใส่สลิปยิ้งไม่ขาดสักที” หญิงสาวหัวเราะสะใจ “เลยต้องใส่ไปเรื่อยๆ”

“คุณอยากได้อะไรล่ะ”

“คุณอยากได้อะไรล่ะ” วันเพ็ญถามกลับ “อินเทอร์เน็ตก็มี ติดตามข่าวสารได้หมด อยากดูหนัง วีซีดีก็มีทุกอย่าง บางอย่างอาจไม่สะดวกสบายเท่าในเมือง อย่างการรักษาพยาบาลคงสู้กรุงเทพฯ ไม่ได้ แต่ก็พยายามดูแลสุขภาพตัวเอง แล้วการอยู่ที่นี้เป็น การดูแลสุขภาพไปในตัว เพราะอากาศดี ไม่มีมลพิษ ถ้าวันหนึ่งป่วยก็ยอมรับ ไม่คิดยึดด้วยเงินเยอะๆ ถ้าเป็นมะเร็งจะรักษาด้วยวิธีธรรมชาติ ยอมรับว่ามันมาแล้ว ไม่ใช่ว่าเป็นมะเร็งแล้วอยู่ต่างจังหวัดไม่ได้ ต้องไปรักษาตัวที่กรุงเทพฯ”

“เงินซื้อได้ทุกอย่างแม้กระทั่งความตาย” บางคนยืนยันหนักแน่นพร้อมอธิบายว่า มันสามารถไขลมหายใจออกไปได้อีกหลายวันคืน นี่หรือที่บอกว่าเงินซื้อได้แม้แต่ความตาย ให้เหตุผลว่าเกรงกลัวความตาย แล้วเปล่าเปลืองเวลาทั้งชีวิตไปกับการดิ้นรนกระเสือกกระสนสะสมเงินทอง หากเจ้าของคำพูดนี้เข้าใจชีวิตใกล้ขีดความตายขนาดนั้น ก็น่าจะรู้ว่าควรใช้ลมหายใจที่เหลือกับอะไร

“พายเปลี่ยนไป”

‘ถนนข้าวสารแห่งที่สอง’ หลายคนตั้งฉายานี้ให้พายด้วยน้ำเสียงกระแฉะกระแฉะ สัญญาณไฟจราจรกะพริบ เขียว-เหลือง-แดง ร้านรวงมากมายเรียงรายสองข้างทาง ป้ายโฆษณาเกสต์เฮาส์แปะทั่วทุกมุมเมือง ประตูสะดวกซื้อเปิดต้อนรับลูกค้า 24 ชั่วโมง “เราควรมองพายในแง่จริง มีอะไรในโลกที่ไม่เปลี่ยนบ้าง พายต้องเปลี่ยน” วันเพ็ญพูดเสียงขุ่น

“เปลี่ยนเพราะเรามาที่นี่ ถ้าจะด่าก็ต้องด่าทุกคนที่มาพาย ต้องมองด้วยความเข้าใจว่า ทำไมพายถึงเปลี่ยน แล้วเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ดีไหม ถึงพายจะเปลี่ยนอย่างไร มันก็ยังมีมุมสงบ ตรงไหนที่แยๆ ก็อย่าไปตรงนั้น ถ้าไม่ใช่ของจริง ก็จะไม่มีการสนับสนุน อยู่ไม่รอด แล้วจะหายไปเอง คนที่เอาแต่ด่าพาย ลองคิดดูว่าจะทำอย่างไรให้พายไม่เปลี่ยนแปลง”

“คนมักด่าพายว่าแยอย่างไร”

“เจริญขึ้น มีสนามบิน มีเซเว่นฯ ซึ่งคนด่าเองก็เข้า แล้วคุณเดินมาพายได้ไหมถ้าต้องเดินมาเหมือน 30 ปีที่แล้ว ทุกอย่างจะเหมือนเดิม ไม่ใช่แค่พาย ขนาดตัวเราเองก็เปลี่ยน ฉันทก็เปลี่ยน แรกๆ มีจักรยานคันเดียว อยู่บ้านเช่า นุ่งผ้าถุง ดูดยาเส้น ตอนนี่ขายจักรยานแล้ว มีบ้าน มีรถยนต์ สิบบุหรี่ยี่ห้ออื่น นุ่งยีน คนก็บอกว่า เสียใจที่เก่าเปลี่ยนไป ทำไมไม่นุ่งผ้าถุง ไม่ไว้ผมกระเซิงๆ ก็มันเป็นความจริง คุณมาลองอยู่ใหม่ ใครก็ต้องการความสะดวกสบายทั้งนั้น ฉันทก็บอกคนที่เอาแต่ด่า ถ้าไม่อยากให้เปลี่ยน คุณหยุดความเปลี่ยนแปลงของตัวเองให้ได้ก่อน”

“อันนี้ราคาเท่าไรคะ” ลูกค้าตะโกนออกมาจากในร้าน วันเพ็ญรีบขอตัวไปขายของ

บางมุม, ในเมืองเล็กๆ แห่งนี้ไม่ต่างจากสินค้าชิ้นหนึ่งที่ลูกค้านั้นกำลังต่อรองราคา ทุกสิ่งทุกอย่างมีราคาต้องจ่าย ขึ้นอยู่กับเราว่าจะเลือกได้และเสียอะไร บางอย่าง, เราก็ไม่ยิ่งใหญ่พอจะมีโอกาสเลือก ทำได้เพียงเผชิญหน้าด้วยความเข้าใจ

“ฉันทก็เคยเจอคนที่เหมือนกัน ถ้าความเจริญมา ฉันทก็ไม่ต้องไปเชียงใหม่ วันหนึ่งพายอาจจะจะมีโรงหนัง ฉันทจะได้ดูหนังดีๆ ในโรงบ้าง อย่าง *ฝัน บ้า คาราโอเกะ เฮ้ย*” หญิงสาวหัวเราะ “ยกตัวอย่างเก่าเกินไป อย่าง *เรื่องรัก น้อยนิด มหาศาล* ฉันทไม่ต้องการความเจริญมาก มีก็ได้ ไม่มีก็ได้ไม่เป็นไร”

ถึงจะไม่ต่อต้านความเปลี่ยนแปลง แต่หญิงสาวก็ไม่มองข้ามสิ่งที่มาพร้อมความเปลี่ยนแปลงนั้น “คนที่มุ่งแต่ทำมาหากินมาอยู่พายมากขึ้น ทำให้ที่นี่ซีเรียสเรื่องเงินมากขึ้น อะไรก็จะค้าขาย ถ้าคุณเอาชีวิตทั้งชีวิตไปหากินก็เรื่องของ คุณ แต่คุณจะไม่มีความสุขจริงๆ พายเป็นเมืองที่มีความสุขมาก ถ้าไม่เร่งรีบโกยสะสม ทำพอกิน ก็ไม่ต้องกุ่มกวม แล้วถามตัวเองว่าทำไมเครียด”

“บางคนบอกว่าที่นี่เป็นเมืองที่นักท่องเที่ยวมาพักกัน”

“ฉันทอยู่พายมา 9 ปีแล้ว แต่ไม่เคยอยู่ในสิ่งแวดล้อมนั้น” เธอแย้งทันที “ฉันทไม่สูบบุหรี่และไม่รู้ด้วยว่าชื่อที่ไหน ถึงที่นั่นจะมีกัญชา แต่ฉันทไม่เห็นจะเกี่ยวกับเรา ถ้าเราไม่เป็นคนแบบนั้นก็ไม่ต้องอยู่ในวังวนนั้น”

“แล้วขโมยล่ะ”

“ไม่ค่อยมี น้อยมากที่ได้ยินข่าวว่าขโมยเข้าเกสต์เฮาส์ ฉันทก็ถูกแจไว้ในรถตั้งหลายครั้ง รถก็ไม่เคยหาย ประตูหลังร้านยังไม่ค่อยล็อกเลย ถ้าอยู่ที่อื่นคงทำแบบนี้ไม่ได้ แต่ต่อไปไม่รู้เหมือนกันว่าจะเป็นอย่างไร”

เหนื่อในใจ, วันเพ็ญมองว่าลมหายใจของพายขึ้นอยู่อยู่กับคนที่อาศัยอยู่ที่นี่

“ถ้าคนเลวมาอยู่ มาโกง มาทำลายสิ่งแวดล้อม ก็ไม่รู้จะห้ามอย่างไร เพราะฉันทไม่ใช่เจ้าของพาย ไม่มีอำนาจอะไร ก็กลัวสิ่งแวดล้อมจะเสียหาย ทั้งแม่น้ำ ป่าไม้ พืชชาติ” เธอแสยตัวเอง “ถึงที่สุดแล้วก็ควบคุมอะไรไม่ได้ คนที่อยากได้มาก พอมายู่ที่นี่พายอาจไม่เป็นอย่างที่คาดหวังก็ได้ เพราะมันมีโลว์ซีชั่นด้วย แล้วที่นี้ไม่มีสถานบันเทิงเยอะ คนที่อยู่ไม่ได้ก็จะเบื่อ ไปๆกลับๆ ในที่สุดก็จะจากไป ฉันทเชื่อว่าพายจะคัดเลือกคนด้วยตัวเอง”

วันเพ็ญตีมน้ำ พาลงมองเข้าไปในร้านเล็กๆ ของตัวเอง “พรุ่งนี้เช้าว่างไหม แวะไปเที่ยวบ้านฉันทสิ” เธอชวนด้วยรอยยิ้ม หญิงสาวอธิบายเส้นทางไป ‘บ้านกลางทุ่ง’ ให้ฟังอย่างกระตือรือร้น ดูเหมือนแผนที่ชีวิตของวันเพ็ญเริ่มต้นที่อำเภอเบตง จังหวัดยะลา

เด็กหญิงคิ้วมวด

เด็กหญิงตัวน้อยกำลังนั่งดูโทรทัศน์อย่างใจจดใจจ่อ

“อาก้ากินข้าว” เสียงตะโกนของปู่แว่วมา

เธอละสายตาจากหน้าจอข่าวด่าซ้ำๆ ด้วยความเสียตาย ก่อนจะรีบวิ่งหน้าตาตื่นกลับบ้านเพราะกลัวโดนตี ด้วยความที่พ่อแม่ขายกล้วยเตี๋ยอยู่ที่กรุงเทพฯ เด็กหญิงวันเพ็ญจึงต้องอาศัยอยู่กับปู่และย่า

เธอเป็นนักเรียนคนเก่งของโรงเรียน นอกจากจะเป็นหัวหน้าห้อง วันเพ็ญยังเป็นตัวแทนโรงเรียนไปแข่งขับร้องเสภา ร้องเพลงและวาดรูปด้วย

“ฉันทชอบค้นหาตัวเอง ทุก 3 ปีจะทบทวนว่าฉันทจะเป็นอะไร”

เพราะอยากเจอสิ่งที่ทำแล้วมีความสุขฉันทเลยโดยไม่ต้องดิ้นรน ตั้งเป้ากับตัวเองว่าจะเรียนให้เก่ง เป็นเด็กเรียบร้อย ช่วยพ่อแม่ทำงาน แต่ฉันทกลายเป็นเด็กที่ไม่มีความสุข ร้องไห้ เดินไปหาแม่ ทั้งที่ไม่ใช่เวรของตัวเองช่วยชายของ แม่ถามว่าออกมาทำไม ก็ตอบว่าเหงา”

พอจบ ป.4 วันเพ็ญก็ย้ายมาอยู่กับพ่อแม่ที่กรุงเทพฯ โดยเรียนต่อที่โรงเรียนสตรีวัดระฆัง เธอเป็นคนเดียวในรุ่นที่สอบติดเตรียมอุดมศึกษา จากนั้นหญิงสาวจึงเข้าเรียนที่คณะวารสารศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

“สงสารพ่อแม่ฐานะทางบ้านไม่ร่ำรวย แต่ต้องเลี้ยงลูกหลายคน เลี้ยงขยันเรียนมาก ขนาดไปช่วยแม่ขายของ ยังเอาหนังสือเรียนไปอ่าน วันหนึ่งมีคนเดินข้ามถนนมาถามว่า ‘น้องเป็นอะไร ทำไมขมวดคิ้วตลอดเวลา’ งงมาก ทำไมถึงเป็นแบบนี้ เพราะไม่รู้เลยว่าตัวเองเครียด มันเป็นไปเอง มัวแต่คิดว่าต้องตั้งใจเรียน คิ้วเลยขมวด”

จาก ‘เด็กเรียน’ ในชั้นประถมและมัธยม วันเพ็ญแปลงร่างเป็น ‘เด็กกิจกรรม’ ในระดับอุดมศึกษา วิชาไหนโดดได้-โดด เธอโดดเรียนไปทุ่มเวลาให้กับชมรมละครเวที ทั้งแสดง เขียนบท และเป็นผู้กำกับ **หญิงสาวเชื่อว่าการเรียนในห้องสำคัญ แต่ประสบการณ์จริงจากการทำกิจกรรมสำคัญกว่า** เอ้อ...สนุกกว่าด้วย สิบในมหาวิทยาลัยผ่านไปอย่างรวดเร็วราวกับอยู่ในโลกฝัน จากนั้นวันเพ็ญต้องเผชิญหน้ากับโลกจริงด้วยการทำงานเหมือน ‘ควาย’ ในบริษัทโฆษณาแห่งหนึ่ง

กฎบ้า

ในความรู้สึกของวันเพ็ญ บริษัทโฆษณางานแห่งนี้มีกฎบ้าบอดังนี้

1. ลูกคำคือพระเจ้า อยากทำอะไรต้องได้ (แต่พนักงานบริษัทโฆษณาเป็นคนธรรมดา ไม่ใช่ พระเจ้า จึงไม่สามารถเสกทุกอย่างให้เป็นไปตามต้องการได้)
2. จงทำตามสูตรสำเร็จเท่านั้น (ความคิดสร้างสรรค์ต้องถูกเก็บใส่ลิ้นชัก หากมีไอเดียแปลกใหม่ แต่ยังไม่สูตรได้รับรองว่าจะสำเร็จ อย่าหวังเลยว่าจะได้รับความสนใจ) หญิงสาวบอกว่ากฎเกณฑ์เหล่านี้บัญญัติขึ้นจากสมองที่บรรจุแต่เรื่อง เงิน เงิน และเงิน

ควาย

เรียนจบโฆษณาก็ต้องทำงานโฆษณา คิดได้แบบนี้ วันเพ็ญจึงก้าวเข้าไปทำงานในบริษัทโฆษณาแห่งหนึ่ง แรกๆเธอเข้าไปเป็นเออี แต่ทำไปทำมาความที่บริษัทเล็ก หญิงสาวจึงต้องควบสามตำแหน่ง เพิ่มงานก็อปปี้ไรเตอร์ และมีเดียแพลนเนอร์เข้าไปด้วย

“ถ้าเป็นร้านเราเอง จะเปิดปิดเมื่อไหร่ก็ได้ ไม่เครียด แต่โฆษณาต้องเป๊ะถึงจะได้เงินล้าน ถามตัวเองว่าทำไมต้องดิ้นรนจึงจะเหนื่อยทำงานหนักเหมือนควายเลย เพราะเอาจริงเอาจังแต่โง่ นอนไม่หลับ พรุ่งนี้ก็จะได้ไทยรัฐไหมวะ หน้าหลังไทยรัฐมีหน้าเดียว แต่สินค้าที่อยากลงมีเป็นสิบ เครียดมาก บริษัทกล้าหาญมากที่ให้เด็กอายุ 25 อย่างฉันบริหารเงินเป็นร้อยล้าน”

ผมนึกถึงใบหน้าสบายๆของควายตัวนั้นที่กำลังเคี้ยวหญ้าอย่างเพลิดเพลินกึ่งกลางทุ่งนา

ผู้ที่อยากไปยืนในกองถ่ายเฉยๆ

ถึงจะจบสาขาโฆษณา ก็สามารถเลือกงานที่ตัวเองชอบมากกว่าได้ คิดได้แบบนี้ วันเพ็ญจึงไปเป็นผู้ช่วยกำกับฯ ในภาพยนตร์ *สมองกลอัจฉริยะ* เพราะอยากเป็นผู้กำกับหนัง หลังตรากตรำทำงานในบริษัทโฆษณา 2 ปี “งานผู้ช่วยผู้กำกับไม่สนุก ไม่ค่อยได้คิด ส่วนใหญ่ประสานงาน แก้ปัญหาเฉพาะหน้า แทบไม่ได้หลับได้นอน

“ฉันเข้าไปอยู่กองถ่ายแบบไม่มีจุดหมาย อยากรู้อะไรก็กระโจนเข้าไป เหมือนเด็กหลายคนทีบอกว่าอยากทำหนัง แต่จริงๆแล้วอยากอยู่ในกองถ่าย ถ้าอยากทำหนังแต่ไม่มีหนังของตัวเองในหัวจริงๆ แล้วมึงอยากไปยืนในกองถ่ายเฉยๆ เขาทำหนังอะไรกันวะ ทำยังงี้ ทั้งตัวลงไปตรงนั้นเฉยๆ เหมือนพยายามค้นหาตัวเองว่ามันใช่ไหมวะ”

“ไม่ใช่วะ” วันเพ็ญตอบตัวเอง

พอหนังปิดกล้อง เธอก็เดินเตะฝุ่นหางานใหม่อีกครั้ง

ควายสมองบวม

ถึงจะจบสาขาโฆษณา ก็เลือกทำงานอื่นที่ตัวเองชอบมากกว่าได้ แต่ตอนนี้ไม่มีเงินเลย ทำอย่างไรดี ไหนๆก็มีประสบการณ์โฆษณาแล้ว ทำด้านนี้ต่อแล้วกัน คิดได้แบบนี้แล้ว วันเพ็ญจึงเข้าไปทำงานในบริษัทโฆษณากองแห่ง

“แรกๆสนุกมาก บริษัทนี้น่ารัก มีความคิดสร้างสรรค์ ได้แบดอวอร์ด (BAD Award) หลายรางวัล เข้าไปแล้วชอบ เพื่อนฝูงน่ารักทุกคน แต่งานเครียดเหมือนเดิม บริษัทอื่นมีเดียแพลนเนอร์ก็มีเดียบายเออร์แยกกัน แต่ฉันควบสองตำแหน่ง ปกติเลิกงานห้าโมงเย็น ฉันได้กลับบ้านประมาณสามทุ่ม ต้องพิมพ์ proposal เอง ทำมีเดียเองฟรีเซ็นต์เอง ไม่มีค่าล่วงเวลาด้วย ทำงานดีก็เรื่องของคุณ บางทีทำ proposal ถึงเข้า อาบน้ำต่อ แล้วไปฟรีเซนต์เลย เครียด เหนื่อยจนสมองบวม

วันหนึ่ง, เพื่อนร่วมงานเอาหนังสือเล่มหนึ่งมาให้วันเพ็ญ หนังสือเล่มนี้จุดประกายให้เธออยากอยู่ต่างจังหวัด

เวลาหายไปไหน

แม้หนึ่งวันของเธอจะมี 24 ชั่วโมงเท่ากับทุกคน แต่วันเพ็ญรู้สึกเวลาที่ชีวิตของตัวเองหายไป ทุกๆ เช้าวันเพ็ญที่จักรยานไปทำงาน ถึงเหวี่ยงจะเหนื่อยเหนอะเปรอะตัว แต่หญิงสาวก็อาบน้ำแต่งตัวใหม่ที่ทำงานได้ เพื่อจะไม่ต้องเดินทางด้วยรถเมล์

“ฉันเบื่อการเดินทางในกรุงเทพฯ เคยยืนในรถเมล์ รถก็ติด ร้อนก็ร้อน เหนื่อยก็เหนื่อย ปรากฏว่าสลบ ล้มลงไปเลย ฉันชอบกรุงเทพฯ ตรงที่มีกิจกรรมศิลปะเยอะ มีหนังอาร์ตให้ดู แต่อากาศร้อนและสกปรก แดดอยู่กรุงเทพฯ แล้วไม่ค่อยว่าง แทบไม่ได้อ่านหนังสือหรือวาดรูป เวลาในชีวิตหายไป”

“เวลาหายไปไหน”

“ต้องเอางานกลับมาทำที่บ้าน พอเสร็จงานก็อยากดูหนังดูทีวี แล้วก็หลับ พอวันศุกร์อยากกินเหล้า เสาร์อาทิตย์ซักผ้า ทำความสะอาดห้อง เวลาทั้งหมดแล้ว ชีวิตวนเวียนแบบนี้”

ถามว่าใครเวลาคือใคร ถามว่าคนที่ตัดสินใจว่าจะเปล่าเปลืองเวลาไปกับอะไร อย่างไร และที่ไหน คือใคร

ปฏิวัติยุคสมัยด้วยฟางเส้นเดียว

“พอได้อ่าน ปฏิวัติยุคสมัยด้วยฟางเส้นเดียว แล้วรู้สึกว้าว นี่กูมานั่งทำอะไร เงินสี่สิบล้าน ร้อยล้าน แล้วไงวะ สุดท้ายก็มีแต่ความเครียด หนังสือเล่มนี้บอกว่ามีวิธีอยู่ด้วยการพึ่งตนเอง ฉันทอยากทำ อยากทดสอบ อยากเข้าใจตัวเอง อยากมีความสุขเลย อยากอยู่ต่างจังหวัด อยากปลูกต้นไม้ อยากสบายๆ ตื่นนอนเช้าๆ แล้วได้กินกาแฟช้ำๆ ไม่ต้องรีบ อยากอ่านหนังสือก็อ่าน อยากวาดรูปก็วาด อยากขี่จักรยานก็ขี่ อยากเดินทาง อยากอยู่ว่างๆ โดยไม่ต้องทำงาน มันจะทำได้ไหม”

กราบเท้า

ถึงจะอยากไปอยู่ต่างจังหวัดใจแทบขาด แต่เงินออมหมอมริบยังไม่มากพอ วันเพ็ญจึงอดทนทำงานต่อไปทำงานที่บริษัทโฆษณาแห่งใหม่ราวสองปี ปัญหาเดิมๆก็ย้อนกลับมาหาเธออีกครั้ง “ลูกค้าอยากลงหน้าหลังไทยรัฐ ก็ต้องพยายามซื้อให้ได้ และซื้อในราคาถูกที่สุด บริษัทเล็ก ถ้าซื้อใหม่ต้องจ่ายสด แต่บริษัทที่เคยซื้อจะได้ส่วนลด 5 เปอร์เซ็นต์ เจ้านายอยากได้ทั้งส่วนลดและเครดิต ฉันทก็พยายามวิ่งเต้นหลายทาง ขอซื้อกับนายหน้าหลายคน จนนายหน้าคนหนึ่งมองว่าเราข้ามหน้าข้ามตา โทร.มาตำ บอกว่าจะซื้อกับพี่แล้วทำไม่โทร.ไปหาอีกคน ทำแบบนี้ไม่ต้องซื้อกับพี่แล้ว คือสองคนนี้เป็นเพื่อนกัน”

“เครียดสิลูก ขนลุกเลย ถ้าไม่ซื้อกับคนนี้ แล้วจะซื้อกับใคร เพราะเขาเป็นเจ้าใหญ่มาก หัวหน้าบอกว่า ไม่ต้องเครียด เดี่ยวพรุ่งนี้เราไปกราบเท้าขอโทษเขาที่ออฟฟิศ เท่านั้นละ ปวดหัวมากเลย ทำไมกูต้องแบกหน้าไปอีก คิดมีเดียก็เครียดจะตายอยู่แล้ว ต้องวางแผนใช้เงินใช้สื่อ จองสื่อ แล้วต้องไปขอโทษคนอื่นอีก พอไปขอโทษ เขาก็ให้อภัย ถ้าอยากได้ พี่ขายราคานี้ ต้องจ่ายสด และไม่ได้ส่วนลด การวิ่งเต้นที่ผ่านมาจึงไม่มีประโยชน์เลย”

‘มีบาทเดียวก็เริ่มต้นได้’

ครั้งหนึ่ง, วันเพ็ญไปขี่จักรยานที่ราชบุรีกับกลุ่มเพื่อนรุ่นพี่ พอขี่จักรยานจนเมื่อยแล้ว ทุกคนนั่งพักเหนื่อยล้อมวงพูดคุยกัน

“ก้า เอ็งอยากทำอะไร” รุ่นพี่คนหนึ่งเปิดประเด็น

“อยากอยู่ต่างจังหวัด อาจจะไปเปิดร้านเซเว่นดิโด้ที่เบตง เพราะชอบดูหนัง” หญิงสาวเผยความในใจ

“แล้วทำไมไม่ทำเลย” รุ่นพี่ถามต่อ

“จะทำเลยได้อย่างไร” เธอแย้งทันที “ยังไม่มีเงิน ต้องเก็บเงินก่อน” รุ่นพี่ซัดต่อว่า “ต้องมีเงินสักเท่าไรถึงจะไปได้”

“คงสักสองสามแสน” หญิงสาวตอบด้วยเสียงแผ่วเบา

“เก็บไปเถอะ ไม่มีทางได้หรอก ต้องเริ่มเลย มีบาทเดียวก็เริ่มได้ เรียนมาตั้งเยอะ ใช้สมองให้เต็มที่ เดี่ยวก็อยู่ได้เอง” รุ่นพี่แนะนำ (ข้อเท็จจริง รุ่นพี่คนนี้คือพี่วัชร ตอนที่พบ เขาอายุประมาณ 36-38 เปิดร้านขายหนังสืออยู่ข้างร้านก๋วยเตี๋ยวไซ้ เป็นร้านของคุณแม่ และเขาชอบขี่จักรยาน จึงจัดทริปให้พวกชอบเหมือนกันมาขี่กันวันเสาร์อาทิตย์ และเขาจบจากศิลปากร)

“กูต้องลาออก”

วันเพ็ญบอกตัวเองดังๆ ในใจ “กูไม่สนใจแล้วว่ามึงจะได้ไทยรัฐหรือเปล่า พอตัดสินใจได้ว่าจะออก ก็กลับสบายขึ้น ไม่มีอะไรต้องแบกไว้บนหลังอีกแล้ว” ภาพเหล่านักท่องเที่ยวพายแบกเบ้ไบโด้แวบเข้าหัวมม ตอนนั้นหญิงสาวยังไม่รู้เลยว่าจะไปอยู่จังหวัดไหน

‘บ้านกลางทุ่ง’

ล้อทั้งสี่สงบอยู่นิ่งในโรงรถ เดินอีกไม่กี่สิบก้าวก็ลอดผ่านประตูเข้าไปอีกห้องหนึ่ง ซึ่งไม่ต่างจากสตูดิโอศิลปะขนาดย่อม มีเฟรมภาพ ขวดสี และพู่กัน วางอยู่ตามมุมต่างๆ พอขึ้นบันไดไปชั้นที่สอง ห้องห้องนั้นก็เหมือนกับห้องสมุด มีพ็อกเก็ตบุ๊กและนิตยสารให้เลือกอ่านเต็มไปหมด ภาพวาดรูปหมาตักแดงอยู่บนผนังด้านหนึ่ง ส่วนผนังอีกด้านเปิดโล่ง มีเปลผูกไว้เพื่ออยากนอนอ่านหนังสือ นอนเล่น นอนเฉยๆ หรือนอนหลับก็เปล็ดเพลินเช่นกัน ถ้ายังไม่อยากนอน สามารถเดินทะลุผนังอากาศออกไปยืนที่ระเบียงได้ เพียงมองออกไปจะเห็นทุ่งนาไกลสุดสายตา เห็นฝูงวัวควายกินหญ้าและหยอกล้อกันไปมา เห็นกระต๊อบหลังเล็กหลังใหญ่ เห็นชาวบ้านมุ่งหน้าไปที่ผืนดินของตัวเอง เห็นเทือกเขาเรียงรายลดหลั่นตรงขอบฟ้า เห็นก้อนเมฆโอบยิบยื่นเอื้อยซ่าตามแรงลม โดยมีบ้านหลังนี้ตั้งอยู่เพียงลำพังกลางทุ่ง

“จริงๆแล้วมีที่ดินแค่ตรงบ้าน แต่พอมองออกไปแล้วเหมือนตัวเองเป็นเจ้าของที่ดินเยอะ” หญิงสาวยิ้มกว้าง พลังจิตกาแพอ่อนๆ กว่าใบหน้าของวันเพ็ญจะยิ้มสดใสได้ขนาดนี้ มันผ่านการบูดบึ้งมาหลายหน เพราะทางบ้านไม่เข้าใจว่าบัณฑิตปริญญาตรีอย่างเธอจะอยู่ต่างจังหวัดทำไม เสียค่าค่าปากกา สมุด หนังสือ และค่าเล่าเรียนเปล่าๆ

“พ่อแม่ไม่เห็นด้วยเลย ต่ำว่าชอบเที่ยวไซ้ใหม่ ซี้เกียจไซ้ใหม่ แต่ฉันทคือ อยากอยู่ก็อยู่ เพราะอยากมีความสุข ถ้าตัวเองไม่มีความสุขก็ไม่สามารถช่วยใครได้ ต้องมีความสุขและรู้จักตัวเองก่อน ถึงจะช่วยคนอื่นได้ บอกคนอื่นได้ว่าควรทำอะไร ไม่ควรทำอะไร ถ้ายังไม่รู้ว่าตัวเองต้องทำอะไร แล้วจะบอกคนอื่นได้อย่างไรว่าเขาต้องทำอะไร เกิดมาชาติหนึ่งแล้ว ต้องได้ทำในสิ่งที่อยากทำ ทุกวันนี้ครอบครัวก็เห็นว่าทำถูกแล้ว”

นอกจาก 'ผ่าดุง'-แมวสีดำที่กำลังหลับสบายบนตักของวันเพ็ญ หญิงสาวอาศัยอยู่กับคนรัก-สกนธ์ สังข์มี เพื่อนร่วมงานคนนั้น คนที่ยื่นหนังสือ *ปฏิวติยศสมัยด้วยฟางเส้นเดียว* ให้เธออ่าน "พอดีอยากอยู่ต่างจังหวัดเหมือนกันเลยมาพร้อมกันเลย แต่ถึงไม่มีเขา ฉันก็คงมาอยู่ดี เพราะฉันใช้ชีวิตคนเดียวได้ ก่อนหน้านี้อาศัยอยู่พาร์ตเมนต์คนเดียว ดูหนังคนเดียว เดินห้างคนเดียว"

"แต่การมีใครสักคนเคียงข้าง มันก็อบอุ่นใช่ไหม"

"ใช่" เธอตอบทันที "มีคู่คิด มีกำลังใจ ไม่เหงา ไม่โดดเดี่ยวจนเกินไป"

การมีใครคนหนึ่งเดินเคียงข้าง คอยประคับประคองช่วยเหลือบนท้องถนนอันขรุขระและลาดชันของชีวิต นับเป็นความงามที่สุดอย่างหนึ่งของการมีชีวิตอยู่ เพราะเราทุกคนเกิดมาพร้อมกับความเดียวดาย

ปายอยู่ที่ไหน

"พีครับ ผมจะไปเปิดร้านค้าแพที่ปายแล้ว" เพื่อนรุ่นน้องคนหนึ่งโทรศัพท์มาลาล่วงวันเพ็ญ "อ้าวเธอ" หญิงสาวนั่งคิด ก่อนที่จะบอกว่า "รอดูด้วย อยากอยู่ต่างจังหวัดพอดี เดี่ยวจะไปด้วย" วันเพ็ญมาปายพร้อมเงินเก็บหกหมื่น อยู่บ้านเช่าหลังละห้าร้อยห้าสิบบาท เพื่อนอีกสองชีวิต ตกคนละ 167 บาท และออกเงินกองกลางอีกเดือนละพัน แต่เดือนๆ หญิงสาวจึงมีรายจ่ายราว 1,167 บาท

"พอมายอยู่จริงๆ ดีกว่าที่คิดอีก แต่คนอื่นที่มา สักพักต้องเข้ากรุงเทพฯ คิดถึงเพื่อน คิดถึงแม่ อยากเดินห้าง อยากดูหนัง ฟังชาน อยู่ไม่ได้ ฉันกลัวรู้สึกว่าจะวันมีสิ่งที่ยากทำอีกเยอะ ได้ใช้ชีวิตแบบอยากทำอะไรก็ทำ หัดเขียนหนังสือ หัดวาดรูป ถ้าตั้งใจทำจริงจังก็น่าจะมีรายได้ กะอยู่แบบนี้ไปจนตาย วันหนึ่ง พี่ชาติ-เจ้าของร้าน be bob บอกว่า 'เปิดร้านสิวะ จะเดินไปเดินมาเฉยๆทำไม'"

'สองมือทำได้มากกว่าน้ำปั้น'

โดยส่วนใหญ่ ถ้าร้านอาหารขายดีต้องเพิ่มโต๊ะ แต่ร้านมิตรไทยขายดีจนต้องลดโต๊ะตอนปีใหม่ คนอื่นแคนด์ดาวนกันสนุกสนาน แต่เราต้องมานั่งล้างจาน มองหน้ากัน ทำไมเศร้าแบบนี้วะ สกนธ์บอกว่าดูเหนื่อย ก็รู้สึกเวลาในชีวิตหายไป นอนอ่านหนังสือเล่มหนึ่งได้ก็หลับ พอตื่นก็ยังไม่หายเหนื่อย ขายังไม่หายล้า สองมือทำได้มากกว่าล้างจานกับทำน้ำปั้น เลยตัดสินใจเลิก เลิกตอนขายดีเลย เงินลอยมาหน้าร้านแล้ว แต่ไม่เอา ทำไปก็ฝืนความรู้สึก มันไม่ใช่เราแล้ว มาถ่ายรูป วาดรูปให้จริงจังดีกว่า

"ไม่เคยคิดว่าถูกต้องรวย คิดแต่ว่าจะมีความสุขใหม่ เหนื่อยเกินไปไหม ดันรนเกินไปไหม ถ้าเหนื่อยหยุดได้เลย ฉันไม่เสียดายร้านนี้สักนิด ถ้าวันหนึ่งรู้สึกว่ามันไม่ใช่แล้ววะ ฉันก็จะปิดร้านไปทำสิ่งที่อยากทำ"

องค์ประกอบชีวิต

ห่างจากร้านมิตรไทยไม่ถึงกิโลเมตรคือที่ตั้งของมิตรไทยอาร์ตแกลเลอรี *Pretty woman* นิทรรศการศิลปะครั้งที่สองของวันเพ็ญ อดสายตาอยู่บนผนัง

เส้นสีที่ขาดป้ายลงบนผืนผ้าใบนั้นมีความอ่อนโยนและความเข้มแข็ง คล้ายตัวตนของคนวาด ไม่ได้เรียนศิลปะโดยตรง ผลงานทั้งหมดล้วนเกิดขึ้นจากความรัก และความเอาใจจริงเอาใจทั้งสิ้น หญิงสาวตั้งใจจะแสดงงานอย่างน้อยหนึ่งครั้งต่อปี

"การวาดรูปเป็นการแสดงออกที่บริสุทธิ์ ไม่ต้องสนใจว่า คนดูจะเข้าใจไหม แกรมยั้งราคาถูกอีกด้วย อย่าง *Pretty woman* ถ้าทำหนึ่งต้องใช้เงินเป็นล้าน ถ้าเขียนหนังสือก็ไม่แพงนัก ใช้ปากกาแท่งเดียวกับกระดาษ แต่ยากและต้องอธิบายเยอะ ขณะที่ตนเองไม่ชอบอธิบายชัดเจน การวาดรูปจึงเป็นวิธีสื่อสารที่เหมาะสมกับฉัน"

หากมองออกไปนอกเฟรมภาพ เส้นและสีที่ร่างระบายลงบนผืนผ้าใบของลมหายใจจะสวยงามแค่ไหน ก็ขึ้นอยู่กับศิลปะแขนงหนึ่ง "ฉันชอบดูองค์ประกอบชีวิตว่าสมดุลไหม จะดูทุกวันว่าตรงไหนยุ่งเหยิง ตรงไหนว่างโหวง สำหรับฉัน ไม่ว่าจะองค์ประกอบภาพหรือองค์ประกอบชีวิตก็จัดไม่ยาก เพราะยากหรือไม่ยาก มันอยู่ที่ความคิด ถ้าเข้าใจตัวเองก็ไม่มีอะไรยากแล้ว จากนั้นก็แค่ลงมือทำ ลองดูว่าใช่ไหม ถ้าใช่ก็ทำต่อ ถ้าไม่ใช่ก็แก้ไข เหมือนวาดรูป ถ้าลงสีไปแล้วผิด ก็ลงสีใหม่ทับลงไป ฉันชอบดูมาก อยากเห็นว่าข้างล่างสีอะไร ข้างบนสีอะไร มันมีเรื่องราวในตัวเอง ชีวิตก็เหมือนกัน ทำไปเถอะ ถ้าผิดก็ทำใหม่ เก็บเกี่ยวประสบการณ์ไปเรื่อยๆ เพราะไม่ว่าจะถูกหรือผิด มันก็คือตัวเรา ศิลปะแขนงนั้นคือ-ศิลปะการใช้ชีวิต"

"เมืองในฝัน"

หนุ่มสาวหลายคนออกเดินทางไกลไปเสาะแสวงหาบางสิ่งบางอย่างในเมืองต่างๆ ของโลก ไม่ว่าจะเป็นนิวยอร์ก ลอนดอน ปารีส บักกิงโตเกียว หรือธรรมศาลา แต่เท่าปีแล้วที่ "เมืองในฝัน" แห่งนี้คือปลายทางในชีวิตของหญิงสาวคนหนึ่ง

"ปายน่าอยู่ ชาวบ้านน่ารักมาก อากาศดี แต่คนที่อยู่ที่นั่นต้องทำให้มันน่าอยู่ด้วย อย่าโลภมาก อย่าเบียดเบียน อย่าทำร้ายใคร อยู่แบบพอเพียง พยายามขัดเกลาจิตใจตัวเองให้สะอาดขึ้นเรื่อยๆ เมืองนี้จะเป็นเมืองในฝันใหม่ก็ขึ้นกับตัวเรา การอยู่บนโลกนี้ ถ้ารับผิดชอบตัวเองให้ดี หาพอประมาณ ไม่กอบโกยเพื่อความมั่นคงตลอดชาติ เพราะคนคนหนึ่งก็ใช้หนี้เดียว โลกจะน่าอยู่ขึ้น"

ผมมองคำว่า 'Blossom' บนป้ายอีกครั้ง

"คนหนุ่มสาวยุคนี้ก็คงเหมือนกับหนุ่มสาวยุคฉัน คือมีพวกค้นหาตัวเองกับไม่ค้นหา พวกค้นหาก็จะออกเดินทาง ส่วนพวกไม่ค้นหาก็จะเรียนหนังสืออย่างเดียว ไม่ทำกิจกรรมเลย ซึ่งฉันเกลียดมาก รู้ไหมว่ามันเป็นการกระทำที่โง่เหลือเกิน กิจกรรมในมหา'ลัยน่าทำมาก เก็บเกี่ยวประสบการณ์ได้เยอะ ฟรีอีกต่างหาก"

การลงมือทำจริงเปิดโอกาสให้เราเผชิญปัญหา แล้วการแก้ไขปัญหาจะทำให้เราเรียนรู้ ซึ่งการเรียนรู้นี้เองทำให้คนคนหนึ่งเติบโต

ลองผิดลองถูก

เราอาจมีความรู้รอบตัวมากมาย ตั้งแต่ความกระจัดจริดของอะตอมจนถึงเอกภพกว้างใหญ่ แต่ทุกครั้งที่สบตาตัวเองในกระจก ดูเหมือนเราจะไม่เคยรู้จักคนคนนั้นดีพอ

บางคนอาจรู้ว่าตัวเองอยากทำอะไร แต่เขาไม่มีทางรู้ว่าอยากทำสิ่งนั้นจริงไหม จนกว่าจะลงมือทำจริง

“ถามว่าตอนจบมหา’ลัย คิดใหม่ว่าชีวิตจะเป็นแบบนี้ ไม่เคยมีในหัวเลย มันเกิดจากการลองผิดลองถูกไปเรื่อยๆ จนเป็นแบบนี้ ซึ่งสิ่งที่ทำให้เป็นแบบนี้ก็คือประสบการณ์ที่ผ่านมา ฉันคิดว่าเกิดมาแล้ว อยากทำอะไร ทำเลย ไม่ทำไม่รู้ คิดดีๆ แล้วลงมือเลย” เธอหยุดคิดหนึ่ง “แต่ฉันเป็นคนคิดแล้วทำเลย ไม่ค่อยกลัวอะไร”

“มีอะไรที่น่ากลัว แต่ไม่กลัว”

“คนอื่นกลัวไม่มีกิน เงินหมดแล้วจะทำอย่างไร หรือไม่มั่นใจว่าจะทำได้หรือเปล่า ก็ยังไม่ลองทำเลย จะรู้ได้อย่างไร อย่างตอนมาอยู่ปาย ฉันชนของมาเลย ไม่กลัวว่าจะอยู่อย่างไร นอนตรงไหน นอนได้หมด แรกๆเตียงยังไม่มีเลย มีแค่ถูนอน หนาวจนปวดกระดูก นอนแบบนี้มาเป็นปี แต่มีความสุข ทุกวันนี้ลองใช้ชีวิตให้เหลือเงินศูนย์บาท ไม่มีสักบาทจะตายไหมวะ ก็ไม่เห็นหมดตัวสักที ไม่ว่าจะทำอะไร ถ้าตั้งใจทำ ไม่อดตายอยู่แล้ว ขอให้คิดแล้วลงมือทำ ย้ำว่าต้องทำอย่างตั้งใจ ไม่ใช่ทำมาั่วๆ”

รู้จักตัวเอง

วันเพ็ญบอกว่าในการมีชีวิตอยู่ ไม่จำเป็นต้องรู้จักคนเยอะ คนคนหนึ่งที่เราควรทำความรู้จักที่สุดคือตัวเอง

“ถ้ารู้จักตัวเอง ก็รู้ว่าตัวเองควรทำอะไรบ้าง วันหนึ่งฉันอาจจะไม่ชอบวาดรูปแล้ว ฉันก็ไม่เสียใจว่า เสียเวลาวาดรูปตั้งแปดปี ทำไป เพราะฉันได้ความสุขจากการวาดรูปไปแล้ว ถ้ารู้สึกว่าจะอะไรที่ทำแล้วไม่ใช่ตัวเอง ก็จะเลิกทำทันที โดยไม่ลังเลเลย ถึงมันจะได้เงินเยอะ ฉันก็ไม่เสียใจ ไม่คิดเลยว่าเงินหายไปหลายหมื่น จะคิดทำไม่ให้เกิดเครียด ฉันก็ไปทำอย่างอื่นด้วยความสบายใจ พอสบายใจ มันก็มีพลังไปทำอะไรดีๆ ได้อีกเยอะ ซึ่งอาจจะดีกว่าสิ่งที่เคยทำก็ได้”

“ตอนนี้รู้แล้วว่า ถ้าอยากเป็นผู้กำกับหนัง นักเขียน นักวาดรูป หรือนักแต่งเพลง ต้องทำอย่างไร แต่ตอนนี้ฉันเลือกแบบนี้ สมมติว่าอยากทำหนัง ต้องเข้าใจตัวเองก่อน ถ้าไม่เข้าใจตัวเองทำหนังไม่ได้ ต้องรู้ก่อนว่าจะสื่ออะไร ต้องการให้หนังออกมาอารมณ์ไหน แล้วทำอย่างไรหนังถึงจะออกมาแบบนั้น พอรู้ปุ๊บก็ไปเลือกช่างภาพ หานักแสดง ไม่ใช่อยากทำหนังแล้วไปเป็นผู้ช่วยผู้กำกับ โดยไม่รู้อะไรเลย รู้จักแต่ดาราร การประสานงาน แต่จับหัวใจสิ่งที่ทำไม่ได้”

ดวงดาวในลมหายใจ

ผมมองไปรอบร้านมิตรไทย ก่อนจะก้าวออกมาเดินปะปนกับผู้คนบนท้องถนนของ ‘เมืองในฝัน’ ปรกกายเจิดจ้าของดวงอาทิตย์ลดความสว่างลงทุกขณะ ผมนึกถึงเด็กน้อยที่นั่งจ้องหน้าทีวีขาวดำ นักเรียนหญิงตั้งหน้าตั้งตาอ่านหนังสืออย่างคร่ำเคร่ง ผู้กำกับละครเวทียิ้มร่ารับเสียงปรบมือ พนักงานบริษัทโฆษณาที่สละเวลากับการงานด้วยใบหน้าเครียดหมอง ศิลปินสาววาดเส้นและสีลงบนผืนผ้าใบอย่างชะมัดเข้มข้น

“คนเราเปลี่ยนแปลงทุกวัน จึงต้องค้นหาตัวเองทุกวัน สิ่งสำคัญในชีวิตของฉันคือต้องมีความสุขก่อน แล้วค่อยคิดว่าอยากทำอะไร ฉันไม่ยึดว่าต้องเป็นศิลปิน แค่ช่วงนี้วาดรูปแล้วมีความสุขเท่านั้นเอง ฉันจะต้องใช้ชีวิตต่อไปจนกว่าจะถึงวันตาย ถ้าไม่ทำอะไรบางอย่าง ก็ต้องนั่งเฉยๆ รอวันนั้น ซึ่งคงนานมาก เลยต้องทำอะไรไปเรื่อยๆ เพื่อให้ถึงวันตายอย่างมีความสุข”

รถบัสสี่ล้อคันหนึ่งแล่นผ่านไป

ภายในรถคันนั้นเบียดเสียดอัดเยียดด้วยผู้คนหลากหลายเชื้อชาติ ล้อกลมๆของมันหมุนวนไกลห่างออกไปเรื่อยๆ มองเห็นเพียงสัมภาระมากมายที่กองรวมกันอยู่บนหลังคา ที่นี่เป็นจุดหมายของผู้โดยสารหลายคน แต่ที่นี้อาจไม่ใช่ “เมืองในฝัน” ของทุกคน สายน้ำปายกระเพื่อมไหวสะท้อนประกายแดดระยิบระยับ มันไหลเอื่อยลัดเลาะไปในท่ามกลางหุบเขา ไปในเส้นทางของตัวเอง ปายอาจเป็นเพียงจุดหมายที่ไร้ความหมาย ที่นี่ ที่นั่น และทุกหนทุกแห่ง อาจเป็นเพียงจุดหมายที่ไร้ความหมายหากสายตาของเราเหม่อมองแค่ทัศนียภาพภายนอก แต่ไม่เคยจ้องลึกลงไปเห็นทัศนียภาพภายใน และเอื้อมมือคว้าดวงดาวในลมหายใจของตัวเอง

+++

พิมพ์ครั้งแรกในนิตยสาร **Mars** เดือนกุมภาพันธ์ 2549

รวมเล่มในพ็อคเก็ตบุ๊ก **นกของพระเจ้า** ของ นราวุธ ไชยชมภู

รวมสารคดีชีวิตสั้นๆของคนหนุ่มสาวจากนิตยสาร **open**

หมายเหตุ เวอร์ชันนี้ปรับ ตัดทอน และแก้ไขเล็กน้อย

สำหรับอ่านประกอบวิชา วส 318 การเขียนสารคดี